

Modře označené štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
32,90+ 2,10 (GST) = 35 kan. dolarů
Cena 1.41 + 0.09 (GST) = 1.50 dolaru.

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

Datum, dokdy jsou
noviny předplacené,
je v pravém horním
rohu štítku!

J Time
Committed
À délai
convenu

Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
E-mail: abe@zpravy.ca
abe@satellite1-416.com

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 17.

(392.)

Vol. 17.

satellite

1-416

Thursday,

September 13,

2007

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

Jan Svěrák a Jiří Vejdělek na Torontském mezinárodním filmovém festivalu

Letošní festival zaznamenal příliv filmů z východní a střední Evropy. Většina filmů je vyprodána dlouho dopředu a tak člověk doufá, že se mu podaří spatřit některý z filmů maďarské nebo v poslední době vynikající rumunské kinematografie. Hned v úvodu jsme měli možnost vidět ruský snímek *Vypovězení*. Režisér Andrej Zvjagincev natočil v roce 2003 film *Návrat*, který byl něčím mezi alegorií a skutečným příběhem a získal mnoho mezinárodních uznání včetně *Zlatého lva* v Benátkách. Po čtyřech letech přichází s filmem, který navazuje na Andreje Tarkovského. Zvjagincev, podobně jako to dělal Tarkovskij, děj filmu umístil do neznámé země, neznámého města, neznámé vesnice. Ani dobu nelze vysledovat. Jedná se o současnost nebo minulost anebo snad o apokalyptickou budoucnost, kterou připomínají opuštěné ulice a pustá města. Již úvodní záběr člověka, který jede v autě z venkova do města nám sděluje, že se jedná o zraněného člověka. Hlavním hrdinou je však jeho bratr Alex, který mu vytáhne z ruky kulku. Nedovíme se, jak se mu to stalo ani co je v pozadí, zřejmě je zapojen do hazardních her. Neznáme ani zaměstnání obou bratří.

Alex vzápětí odjíždí s Věrou a dětmi na venkov, kde mu Věra oznámí, že čeká další dítě, ale nikoliv s ním. Alex se zhroutí. Konzultuje vše s bratrem Markem, který je představitelem něčeho temného, negativního. Donutí ji k interrupci, při které Věra zemře. Teprve v tento okamžik Alex projeví lítost a žádá o odpuštění. Pohřeb je absurdní. Na opuštěném hřbitově jsou pouze dva bratři, lékař a pop. Žádný obřad. Děti o ničem nevědí, absence příbuzných, jako kdyby se jednalo o tajný obřad. Věra se však do děje opět vrací (podobně jako u Tarkovského v *Solaris*) a hovoří se svým milencem Robertem, o kterém nevíme, jestli je skutečný nebo jestli je to někdo, kdo ztělesňuje zase její představu, rozebírá proč Alex není otcem. Její manžel totiž přestal být sám sebou, odcižil se sobě. Fyzicky byl otcem, ale duchovně byl někde jinde. Člověkem, kterému zmizela duše.

Hledání toho, k čemu jsme na této zemi, se snaží ukázat i italský film *Jedno sto hřebíků* Ermanna Olmiho. V knihovně s krásnými starými manuskripty se stane zločin. Někdo tyto knihy přibije otevřeně k podlaze. Jedná se o mladého, velmi vzdělaného teologa, který odchází mezi ty nejchudší a odhazuje vše, co ho svazuje, včetně auta a dokladů. Nechá si pouze nějaké peníze a kreditní kartu. Snaží se žít s venkovany. Vypráví jim příběhy z Bible. V okamžiku, kdy vesničané potřebují peníze na soudní proces, použije kreditní kartu a je objeven policií. K vesničanům se již nikdy nevrátí, ale oni ho očekávají jako spasitele. Na festivalu byl přítomen představitel hlavní postavy Raz Degan, který o režiséru filmu říká, že jeho práce je velice zvláštní. Málokdy se někomu svěří s tím, co dělá a o tomto filmu tvrdí, že je to jeho poslední, čili že to má být něco jako filmová závěť. Připomeňme, že první Olmiho film *Čas se stále nemění*, byl natočen v roce 1959 a jeho hlavní tvůrba je ze šedesátých let, čili je současník velikánů jako Pasolini, Fellini, Antonioni či Bertolucci. Můžeme pozorovat i návrat politického filmu. Se svým

Z FILMU ROMING

dokumentem přišel opět Michael Moore. Vrací se k volbám v roce 2004 v dokumentu *Captain Mike Across America*. Do značné míry se mu podařilo zorganizovat univerzity, kde studenti volili pro demokracii, ale jejich rodiče měli opačný názor. Andrej Někrasov ukazuje zase putinovské Rusko ve filmu *Rebelie - Případ Litviněnko*. Zabývá se nejen smrtí bývalého agenta KGB Alexandra Litviněnka, ale i novinářky Anny Politkovské.

Oficiální katalog uvádí dva české filmy, *Vratné láhve* a *Roming*, a jeden československý film, *Ostře sledované vlaky*. *Roming* je zároveň uveden i jako slovenský a rumunský film, zatímco *Vratné láhve* mají britskou produkci. Trochu rozpačitě na mne působilo, že v seznamu slovenských filmů na festivalu je i výstava digitálních tisků na *Ontario College of Arts and Design* pod názvem *Into the Pixel*.

Den po zahájení festivalu se konalo v Baťově muzeu za přítomnosti manželů Baťových, generálního konzula Richarda Krpače a dalších hostů setkání s oběma režiséry českých filmů. Nejprve jsem tedy požádal o rozhovor Jiřího Vejdělka, který natočil film *Roming*.

ABE: Jak bylo obtížné dostat se do romské problematiky, protože film má vynikající hudbu, hraje tam řada romských herců, ale v hlavních rolích jste se rozhodl pro Mariana Labudu a Bolka Polívku?

JV: V Čechách byla volba romské tematiky poněkud riskantní. Je to podobné riziko jako kdekoliv, když točíte o menšině. Můžete narazit u většinových diváků, ale já jsem nechtěl, aby film působil jako sociální sonda. Šlo mi o to, aby to byla komedie s tímto tématem. Spíše

mne zajímaly obecně lidské věci. Vztah otce a syna. Přátelství mezi muži, kteří se vydávají na cestu. Možná poslední důležitou cestu v životě. Jak já, tak scénárista Marek Epstein jsme studovali tuto tematiku. Měli jsme řadu poradců, sbližovali jsme se s romskou komunitou, abychom trochu nasáli pravdivost atmosféry. Hudba byla od začátku klíčovou součástí filmu. Skládal ji Rom Vojta Lávička. Někdy je složité rozhodnout jakou romskou hudbu vybrat, protože se jedná o celoevropský fenomén a v každé lokalitě jsou trochu jiné tradice a také i jiná hudba. V tomto filmu není tedy balkánská hudba, jak jsme zvyklí z Kusturicových filmů, ani ten film neměl mít toto zběsilé tempo. Chtěli jsme tento film udělat trochu jinak. Hudba patřila k celému natáčení. Ve filmu hrála totiž spousta romských neherců. Nejen ve filmu, ale i během natáčení se pořád zpívalo a tančilo. Vládla tam naprosto jiná atmosféra než při natáčení běžného filmu.

ABE: Jak byl tento film přijat romskou komunitou?

JV: Ze začátku, když jsme se pokusili oslovit předáky z romské komunity, tak trošku z toho měli strach. Paradoxně se báli toho, že to bude nepravdivá sociální sonda. Ale když pochopili, že to je taková balada, báje o jejich životě, že to má být něco zcela jiného, tak začali spolupracovat a na těch projekcích byli i velice dojatí. Svým způsobem vznikl film, jaký o nich v Čechách ještě natočen nebyl.

ABE: Kde a kdy to bylo točeno?

JV: Bylo to točeno vloni v různých místech České republiky, aby byly ty lokace co možná nejpestřejší. Je to příběh na cestě, takže jsme se hodně stěhovali.

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 5